

SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG
MÓDSZERTANI FŐOSZTÁLY
1132 Budapest, Visegrádi u. 49.
Telefon: (70) 686-9253, e-mail cím: modszertan@szgyf.gov.hu

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály VE/56/00235-3/2020. számú végzése alapján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság kirendelt szakértőként elvégezte az Eplény Község Önkormányzata (8413 Eplény, Veszprémi u. 64.) által fenntartani kívánt Eplényi Falugondnoki Szolgálat szakmai program véleményezését. A véleményezésre az adatmódosítási- és szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzésre irányuló eljárás miatt került sor.

A szakértői vélemény kialakításánál figyelembe vett jogszabályok:

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.)
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (Szt.)
- 1996. évi XX. törvény a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2011. évi CXC. törvény az államháztartásról (Áht.)
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról (Ákr.)
- 2019. évi LXXI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
- 2016/679 EP rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (általános adatvédelmi rendelet) (GDPR)
- 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról (Tr.)
- 257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 340/2007. (XII.15.) Korm. rendelet a személyes gondoskodás igénybevételével kapcsolatos eljárásokban közreműködő szakértőkre, szakértői szervekre vonatkozó részletes szabályokról
- 316/2012. (XI.13.) Korm. rendelet a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról
- 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

- **369/2013. (X.24.) Korm. rendelet** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről (Sznyr.)
- **415/2015. (XII.23.) Korm. rendelet** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről (Nyr.)
- **381/2016. (XII.2.) Korm. rendelet** az Integrált Jogvédelmi Szolgálatról
- **9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről (Ir.)
- **1/2000. (I.07.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről (Szakmai rendelet)

A megküldött szakmai program megismerése és áttanulmányozása során az alábbi észrevételeket teszem:

A dokumentum rendelkezik dátummal, aláírással, bélyegzővel, így az a **fenntartó által elfogadott hiteles dokumentumnak tekinthető.**

A szakmai program bemutatja a nyújtani kívánt szolgáltatás teljes működését, illetve annak tervezetét, azonban nem tartalmaz egyéni sajátosságokat, a szakmai tartalom csak általánosságokban megfogalmazva jelenik meg összesen 9 oldalon. Mivel sem jogszabályi, sem szakmai szempontból nem körülhatárolt a szakmai program terjedelmi kötelme, formai szempontból nem kifogásolható meg a szakmai tartalom szűk terjedelme, de szakmai szempontból javasolt a jogszabály által előírt tartalom megfelelő terjedelemben történő kifejtése. A dokumentum nem rendelkezik borítóval és tartalomjegyzékkel, oldalszámozással igen, emellett szerkezete tagolása aktualizálásra szorul, a **dokumentum a formai követelményeknek csak részben felel meg.**

A formai követelmények vonatkozásában javasolt figyelemmel lenni arra, hogy a dokumentum struktúrája, szerkezete (betűtípus, sorkizárás, tagolás, borító, tartalomjegyzék, oldalszám stb.) áttekinthetővé tegye a dokumentumot.

A dokumentum tartalmi elemei a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdése által előírt tartalmat nem tükrözik, 2020. februári keltezésé mellett struktúrája a Szakmai rendelet hatályos változatának tematikáját nem követi, a biztosított szolgáltatási elemeket nevesíti, de ki nem fejt. Szakmai véleményem az, hogy amennyiben az elvárt szakmai tartalom adekvát módon megjelenik a szakmai programban, a jogszabályban leírt tematikát nem feltétlenül kell pontosan megjeleníteni, de a dokumentumot mindenképpen áttekinthetőbbé, strukturáltabbá teheti. Ennek jelen esetben a fenntartó nem tett eleget, emellett a tartalmi elemek címsorai a Szakmai rendelet több évvel ezelőtti hatályos változata alapján kerültek bevezetésre (azok is hiányos szakmai tartalommal), szükséges a tartalmat kiegészíteni és módosítani.

A szakmai programmal kapcsolatban megállapítható, hogy a fenntartó nem a hatályos jogszabályi háttérrel alkalmazta, a tartalmi elemek több pontatlanságot és hiányosságot mutatnak, a szakmai terminológia több helyen irreleváns, a tartalom több helyen nem aktuális.

Míg a terjedelem nem, addig a tartalom jogszabályban meghatározott, vagyis pontos elvárás, hogy minek kell belekerülnie a dokumentumba. Ezek a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdése által meghatározott, úgynevezett kötelező tartalmi elemek, melyeket a szolgáltató nem hagyhat figyelmen kívül, ezeket kellőképpen kifejtve, megfelelően kontextusba helyezve a dokumentumnak tartalmaznia kell. Javasolt követni az előírt tartalom jogszabályban megjelenő tematikáját (tartalmi sorrendiséget), ettől azonban el is lehet térni, amennyiben a dokumentum ettől függetlenül tartalmazza a jogszabály által előírt tartalmi elemeket és az elvárt szakmai tartalmat. Jelen esetben **ennek a fenntartó nem tett eleget**, ezért hivatkozva az általánosságokban magfogalmazott tartalomra, illetve hatálytalan jogszabályokra mutató tartalmi részekre, annak felülvizsgálata és bővebb, részletesebb kifejtése indokolt.

Véleményem szerint a szakmai programban leírt szakmai koncepció gyakorlati megvalósíthatósága kérdéses, illetve maga a koncepció nem releváns, tekintettel arra, hogy a szolgáltatást alapvetően meghatározó jogszabályi környezet alapján kifejtteni kívánt tartalom hiányosan jeleneik meg, így: szakmai. és jogszabályi megfelelése érdekében a dokumentum kiegészítése, átdolgozása és aktualizálása indokolt a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdése, valamint a módosításra tett szakértői javaslatok figyelembevételével, hogy a dokumentum a szakmai normáknak, valamint a jogszabályi elvárásoknak maradéktalanul megfeleljen. **A megfelelő minőségben történő szolgáltatásnyújtás érdekében elengedhetetlen, hogy a leírt és a megvalósuló koncepció egymással összhangban legyen.**

A jogszabályban előírt kötelező tartalmakat célszerű a helyi sajátosságok beépítésével az egyediség, az áttekinthetőség, a közérthetőség és a nyilvánosság alapelveket figyelembe véve adekvát szakmai tartalommal megtölteni, hogy az a gyakorlatba átültethető, valamint a mindennapi szakmai munkában alkalmazható legyen. A szakmai program kidolgozásakor törekedni kell arra, hogy a dokumentum közérthető és könnyen használható, s kellően informatív is legyen.

A szakmai programnak a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdése alapján minden szolgáltatás vonatkozásában tartalmaznia kell:

- *a szolgáltatás célját, így különösen*
- *a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírását,*
- *a más intézményekkel történő együttműködés módját,*

- az ellátandó célcsoport megnevezését,
- azt, hogy a fenntartó a Szakmai rendelet 2. § 1) pontja szerinti szolgáltatási elemek közül melyeket biztosítja,
- az ellátás igénybevétele módját,
- a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját.

A szolgáltatás célja részben meghatározásra került, azonban szükséges a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdésének a) pontja, valamint az Szt. 60. § (1)-(3) bekezdései alapján pontosítani, illetve kiegészíteni. A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. Javaslom ezt a fejezetet kiegészíteni a fenntartó által megfogalmazott, a helyi igényekre szabott saját céljának megjelenítésével. **Javasolt a (hatályos) jogszabályi idézet mellett specifikusan megjeleníteni a szakmai programban a településen jelentkező igényekhez kapcsolt célokat, ami helyi sajátosságként jellemzi és alapvetően meghatározza a nyújtani kívánt szolgáltatást, valamint annak szakmai hátterét.**

A megvalósítani kívánt program, a kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, valamint a tevékenységek hiányosan kerültek leírásra. A dokumentumban ugyan jelennek meg ide kapcsolható tartalmak, de leginkább csak általánosságokban megfogalmazva. Javaslom ezt a fejezetet kifejteni a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdésének aa) pontja alapján, valamint javaslom megjeleníteni, hogy mit, milyen rendszerességgel, hogyan, milyen eszközökkel nyújtanak, biztosítanak, végeznek, illetve jelen esetben, amit nyújtani kívánnak a szolgáltatás elindításakor; ezek részletes megjelenítése a településre jellemző sajátosságok, specifikumok és jellemzők alapján hiányzik a dokumentumból. Javaslom leírni mindazt, amit a gyakorlatban megvalósítani kívánnak, az egyéni (a településre jellemző) sajátosságok figyelembevételével. A szakmai program hivatkozik ugyan az Szt.-re és a Szakmai rendeletre, azonban javaslom a pontos jogszabályi helyeket adekvát módon megjeleníteni a kifejteni kívánt szakmai tartalomban. A Szakmai rendelet 39. § (1)-(9) bekezdéseire hivatkozva a programban a szakmai tartalom aktualizálásra szorul, valamint a gyakorlatban megjelenő tevékenységek vonatkozásában annak részletes kifejtését javaslom, mert a szakmai programban általánosságokban megfogalmazott tevékenységek és szolgáltatáselemek nem láttatják pontosan a megvalósítani kívánt szakmai koncepciót. **A módosítást az aktuális jogszabályi háttér figyelembe vételével kell elvégezni. A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül alapfeladatnak minősül a közreműködés az étkeztetésben, a házi segítségnyújtásban, a közösségi és szociális információk szolgáltatásában. Alapfeladatnak minősül az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így a háziorvosi rendelésre szállítás, az egyéb**

egészségügyi intézménybe szállítás, a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása. További alapfeladat az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, így az óvodába, iskolába szállítás, az egyéb gyermekszállítás. A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése, az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása, az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve a fentiekben meghatározottakon kívüli egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés. A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott, az önkormányzati feladatok megoldását segítő, közvetett szolgáltatásnak minősül az ételszállítás önkormányzati intézménybe, az önkormányzati információk közvetítése a lakosság részére, a falugondnoki szolgálat működtetésével kapcsolatos teendők ellátása (ezek a feladatok a szolgáltatásnyújtás legfeljebb 50%-át tehetik ki). A Szakmai rendelet 39. § (9) alapján a rendeletnek a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó szabályait a tanyagondnoki szolgáltatás esetén is alkalmazni kell. Javaslom, hogy ebben a fejezetben is a helyi igények figyelembevételével jelenítsék meg a szolgáltatás kapacitásait, és jelenítsék meg azokat a szolgáltatáselemeket és tevékenységeket, melyeket a szolgáltatás elindításakor végzett igényfelmerés kapcsán jellemzően nyújtani kívánnak, mire van szükség kisebb, illetve nagyobb arányban, mit kívánnak konkrétan megvalósítani. A dokumentumban megjelenített, a szolgáltatási elemek alá kibontandó tevékenységeket és szolgáltatáselemeket (alapfeladatokat és egyéb ide sorolható szakmai tartalmakat) ebbe a fejezetbe lehet adekvát módon beilleszteni, illetve, a szolgáltatás jellegéből adódóan itt lehet megjeleníteni részletesen kifejtve a szolgáltatási elemeket is. A szolgáltatás tevékenységeit, feladatait a helyi szükségletekhez igazodva szükséges átgondolni, és ezután pontosan, részletesen kifejtve megjeleníteni a megvalósítani kívánt szakmai koncepcióban, illetve alkalmazni a gyakorlatban, hogy láthatóvá váljanak a sok esetben speciális helyi szükségletek.

Felhívom a fenntartó figyelmét, hogy 2016. január 1-jétől a család- és gyermekjóléti szolgálat a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, integrált szervezeti keretben, összehangolt szakmai tartalommal működik. A szakmai terminológiát a szakmai program tartalmában is e szerint szükséges megjeleníteni (család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, családsegítő és esetmenedzser), és ennek a szakmai terminológiának következesen meg kell jelennie mind a szakmai program teljes szakmai vertikumában, mind pedig a gyakorlatban, egymással összhangban.

Más intézményekkel történő együttműködések bemutatásra kerültek. A szolgáltatással kapcsolatban együttműködésbe bevont intézmények felsorolása, a velük való együttműködés módja és annak rendszeressége megjelenik a dokumentumban. Ebben a fejezetben a falugondnoki szolgáltatás releváns kapcsolati hálóját kell bemutatni. Ebben a fejezetben különösen fontos, hogy az

együttműködés módja, rendszeressége a helyi gyakorlatnak megfelelően kerüljön bemutatásra. Ez az együttműködés fontos szakmai pillér a szolgáltatás megfelelő minőségben történő nyújtásához. Ennek a fenntartó eleget tett.

Az ellátandó célcsoport megnevezésre került. Minden szolgáltatásnak, szolgáltatónak, településnek, régióknak vannak sajátos jellemzői, mely, mint egy szociális ujjlenyomat, az ott jelentkező igényeket egyedivé teszi. Ezek lehetnek földrajzi, demográfiai, etnikai, egzisztenciális különbségek, de még számos sajátos körülmény is szóba jöhet (például infrastrukturális körülmények, vagy akár a humánerőforrásból adódó lehetőségek, vagy nehézségek), melyek a szolgáltatást mindenképpen befolyásolni fogják. Ezt jelen esetben a dokumentum nagy részben tartalmazza.

Annak bemutatása, hogy a fenntartó a Szakmai rendelet 2. § 1) pontja szerinti szolgáltatási elemek közül melyeket biztosítja, megjelenik a programban, azonban az elvárt tartalom kifejtére nem került. A Szakmai rendelet 39. § (6) bekezdése alapján a falugondnoki szolgáltatás szállítás, megkeresés és közösségi fejlesztés szolgáltatási elemet biztosít. Azonban javaslom az általános megfogalmazás mellett ezt a fejezetet kiegészíteni a helyi specifikumokkal és sajátosságokkal, hogy láthatóvá váljon, mi történik a gyakorlatban jellemzően. Ezt a fejezetet javasolt kiegészíteni a szolgáltatási elemekhez csatolható releváns szolgáltatáselemekkel és tevékenységekkel, melyek adott esetben szintén a településre jellemző sajátosságok, specifikumok, melyek a helyi igényekhez igazodva más-más arányokat mutatnak a környező településekhez képest. Tehát azt javasolt megjeleníteni a szakmai programban, hogy a jogszabályban meghatározott tevékenységek közül melyekre és milyen arányban, milyen gyakorisággal mutatkozik igény a településen, ugyanis ez ebben a fejezetben megjelenő tevékenységek csak általános megfogalmazásban jelennek meg, és nem válik láthatóvá a tényleges, napi tevékenység, amit a jövőben végezni kíván a szolgáltató. A módosítást a Szakmai rendelet 39. § (1)-(9) bekezdései alapján kell elvégezni. A Szakmai rendelet 39. § (1)-(3) bekezdéseire hivatkozik a szolgáltató, azonban a fentebb említettek okán nem derül ki pontosan a feladatok aránya és relevanciája. A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül alapfeladatnak minősül:

- *a közreműködés az étkeztetésben,*
- *a közreműködés a házi segítségnyújtásban,*
- *a közreműködés a közösségi és szociális információk szolgáltatásában*
- *az egészségügyi ellátáshoz való hozzájárítás biztosítása, így*
  - *a háziorvosi rendelésre szállítás,*
  - *az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,*
  - *a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájárítás biztosítása;*

- az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, így
  - az óvodába, iskolába szállítás,
  - az egyéb gyermekszállítás.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így

- a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése,
- az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása,
- az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve a fent meghatározottakon kívüli egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás számára meghatározott, az önkormányzati feladatok megoldását segítő, közvetett szolgáltatásnak minősül

- az ételszállítás önkormányzati intézménybe,
- az önkormányzati információk közvetítése a lakosság részére,
- a falu- és tanyagondnoki szolgálat működtetésével kapcsolatos teendők ellátása.

Fontos a megfelelő szakmai kompetenciák meghatározása, mert az általánosságokban megfogalmazott szakmai tartalom nem biztosítja megfelelően a szakmai munka kereteit. Az Szt. 64. § (2) bekezdése alapján a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a **szociális, egészségügyi szolgáltató**, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek **jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltató**nak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást. Tájékoztatom a fenntartót, hogy ez nem csak a gyermekekre vonatkozik. A jelzőrendszeri tag minőségben végzett tevékenység nem merül ki a szakmai programban leírtakban. A Gyvt. 17. § (1) bekezdésének b) pontja alapján az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében többek között a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók. Javaslom ezt a szakmai tartalmat a fentiek alapján beépíteni a szakmai programba, pontosan elkülönítve az alapszolgáltatásokhoz való hozzájárásban történő közreműködést, és elkülönítve a jelzőrendszeri tag kompetenciáit, feladatait. Ennek a tartalomnak a beépítésénél ügyelni kell arra is, hogy a veszélyeztetettség kapcsán nem csak a gyermekveszélyeztetettség, hanem a „felőtt-veszélyeztetettség” felismerése és jelzése is kiemelt fontosságú feladata a szolgáltatásnak, ezt szükséges egyértelműen megjeleníteni. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatás jellegéből adódóan a szolgáltatás ellátási területén nagy számban élnek idősek emberek is, a róluk való gondoskodáshoz rendelt tevékenységeket és feladatokat is szükséges megjeleníteni a szakmai programban, így például azokat a településre jellemző, illetve univerzális „veszélyfaktorokat” is, melyek felismerésével

krízishelyzetek kialakulás előzhető meg. Fenti elvet a dokumentum részben megjeleníti, azonban a szakmai program átdolgozásakor javasolt ennek a fejezetnek a felülvizsgálata és kiegészítése.

Tájékoztatásul: A gyermekek elhelyezésében és szállításában az illetékes kormányhivatal gyámügyi osztálya köteles eljárni, hivatkozva a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendeletre. A rendelet 16. § (1) bekezdése alapján: *A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, az ideiglenes hatályú elhelyezésre, a nevelésbe vételre, a nevelési felügyeletre és - függetlenül attól, hogy a döntést a bíróság vagy a gyámhivatal hozta - a kapcsolattartásra vonatkozó döntés végrehajtásáról a gyámhivatal gondoskodik. A gyámhivatal, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal megkeresésére a települési önkormányzat jegyzője közreműködik az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel végrehajtásában. Ugyanezen jogszabályi hely (2) bekezdése alapján: Az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeknek a gondozási helyre viteléről a Gyvt. 72. §-ának (3) bekezdése szerinti beutaló szerv gondoskodik.*

Az ellátás igénybevételenek módja megjelenik a szakmai programban.

Tájékoztatásul: Az Szt. 94/C. § (1) bekezdése alapján az ellátás igénybevételenek megkezdése előtt állami fenntartású intézmény (szolgáltató) esetén az intézményvezető (szolgáltató vezetője), egyházi fenntartású és nem állami fenntartású intézmény (szolgáltató) esetén a fenntartó vagy az általa megbízott személy az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével írásban megállapodást köt. Az Szt. 94/C. § (2) bekezdés c) pontjában foglaltak alapján azonban **nem kell** az (1) bekezdés szerint **megállapodást kötni** falu- és tanyagondnoki szolgáltatás esetén. Felhívom a fenntartó figyelmét, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételenek módját az Ir. szabályozza. Az Ir. 3. § (1) bekezdése alapján a szociális ellátásokat **szóban vagy írásban kell kérelmezni**, a dokumentumban megjelenő eljárásrend megfelelő.

A tájékoztatási kötelezettség teljesülésének módja részben leírásra került, azonban ennek a fejezetnek a felülvizsgálata szükséges. Tekintettel a szolgáltatás jellegére, nem releváns a „szokott módon” és a „szokásos helyeken” történő tájékoztatás megjelenítése, illetve a gyakorlatban történő alkalmazása. E tartalmi elem a jogszabályi előírás mellett lényeges szakmai tartalom. Ebben a fejezetben azt kell bemutatni, hogy hogyan értesül (pontosan és konkrétan) a célcsoport a szolgáltatás meglétéről, feladatairól és általa kínált lehetőségekről. Fentiek okán **szükséges az elvárt szakmai tartalom bővebb kifejtése a dokumentumba.**

Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek – a szolgáltatást nyújtó – jogainak védelmével kapcsolatos szabályok című fejezet (bár ez 2017. február 17. óta

nem kötelező tartalmi eleme a szakmai programnak) adekvát módon illeszkedhet egy kidolgozott szakmai tartalomhoz.

A személyi feltételeket taglaló részben nevesítik a megyei és regionális falugondnoki egyesületekkel történő együttműködéssel kapcsolatban a területen működő egyesületet: Veszprém Megyei Tanya- és Falugondnokok Egyesülete. Javaslom, hogy ezt a fejezetet ennek ellenére aktualizálják (releváns kapcsolati háló, valós együttműködések), mert például a megnevezett „Falugondnoki Hálózat Országos Módszertani Osztály” nem pontosan beazonosítható, illetve nem releváns.

Véleményem szerint a gyakorlati megvalósítás csak a leírt szakmai koncepcióval összhangban biztosíthatja megfelelően az igénybevevők ellátásának folytonosságát és minőségét. Minden szolgáltatásnak rendelkeznie kell a jogszabályban meghatározott módon készült, és adekvát tartalmat tükröző, a szakmai működést elsősorban és alapvetően meghatározó alapidokumentummal, melynek jelen esetben a megküldött szakmai program tartalma alapján a fenntartó nem tett eleget.

A szakmai program alapján megállapítható, hogy a fenntartó a hatályos jogszabályi környezetet nem vette figyelembe, a dokumentum kiegészítése a fentiek okán indokolt. A szolgáltatás megfelelő minőségben történő elindításához és a szakmai program elkészítéséhez javaslom figyelembe venni a szakértői megállapításokat és javaslatokat, illetve az alábbiakban történő tájékoztatást.

Tájékoztatom a fenntartót, hogy a Szakmai rendelet 39. § (4) bekezdése alapján a tanyagondnok tevékenységét a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás tevékenységnaplójában kell dokumentálni (ez vonatkozik a tanyagondnok tevékenységének dokumentálására is). „Új” szabályként (2018. február 6-tól) a szolgáltatáshoz használt gépjármű menetlevelén fel kell tüntetni, hogy a gépjárművet a tanyagondnoki szolgáltatás ellátásához veszik igénybe. Tehát minden esetben meg kell jeleníteni a menetlevelén, ha önkormányzati, vagy tanyagondnoki feladatokra van használatban gépjármű, s ennek természetesen összhangban kell lennie a tevékenységnaplóval is. Az eddigi tapasztalatok alapján célszerű egy „falugondnoki szolgáltatás” feliratú bélyegzővel ellátni a szolgáltatás végzőt, hogy adminisztrációs terhet ez a szabályozás pluszban ne jelentsen.

Tájékoztatom a fenntartót továbbá, hogy az adminisztrációs feladatokat a Szakmai rendelet korábbi hatályos állapota szerinti 8. számú melléklete, jelenleg a Szociális Ágazati Portálon, a Portál Tudástár / Iratminták oldaláról elérhető, „Tevékenységnapló (falu- és tanyagondnoki szolgáltatás)” kötelezően vezetendő dokumentum alapján kell végezni (összhangban a Szakmai rendelet 39. § (4) bekezdésével). Kitöltési útmutató a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás tevékenységének nyilvántartásához:

- *A nyilvántartást a szolgáltatás minden napján, külön lapon kell vezetni.*
- *A fenntartó által megbízott, meghatalmazott személynek aláírásával kell igazolnia az adott napi teljesítést.*
- *A szolgáltatással összefüggésben megtett kilométer azt a távolságot jelenti, melyet a falu- vagy tanyagondnok az egyes szolgáltatások során a szolgáltatáshoz használt gépjárművel megtett. Nem tüntethető fel ezen sorban a szolgáltatáson kívül megtett kilométer (vagyis azon távolság, melyen a gépjárművet nem a szolgáltatást végző, vagy az őt helyettesíteni jogosult személy használja).*
- *A tevékenység bejegyzése esetén törekedni kell a tömör, informatív közlésre; azonos tevékenységeknél törekedni kell az azonos megnevezésre. A tevékenység bejegyzése során használható a Nemzeti Erőforrás Minisztérium honlapján közzétett kódrendszer is, ennek használata azonban nem kötelező.*
- *A szolgáltatást igénybevevők számát és nevét értelemszerűen nem kell kitölteni, amennyiben a szolgáltatás jellege miatt erre nincs lehetőség (pl. falunap szervezése).*
- *Amennyiben a szolgáltatást valamely intézmény (pl. települési önkormányzat) veszi igénybe, a szolgáltatást igénybevevő nevével az intézményt kell feltüntetni. A szolgáltatást igénybevevők számát ebben az esetben nem kell kitölteni.*
- *Amennyiben a szolgáltatás nyújtása rendszeresen, ugyanazon személyi kör részére történik (pl. naponta iskolások iskolába szállítása, vagy hetente gyógyszer felírása, recept kiváltása), a szolgáltatást rendszeresen igénybevevőkről külön lista készíthető, melyet a szolgáltatás minden ismétlődésekor szükségtelen újra elkészíteni. Ilyen esetben az adott napon a szolgáltatást igénybevevőket csupán a szolgáltatást igénybevevők számánál kell feltüntetni. A konkrét személyek nevét az egyes szolgáltatási alkalmakkor ebben az esetben sem az adatlapon, sem a külön vezetett listán nem kell feltüntetni.*
- *A szolgáltatást rendszeresen igénybevevők listáján fel kell tüntetni, hogy az adott személy mely időszakban volt rendszeres igénybevevője a szolgáltatásnak. (Ezen oszlop vezetése a fenntartó döntése alapján mellőzhető; javasolt.)*

Összegzés

A dokumentum véleményezése során azt vizsgáltam, hogy a szakmai program a jogszabályi előírásoknak megfelel-e, illetve az adott ellátási forma adekvát működése a szakmai program alapján megvalósítható-e. Ezek alapján az Eplény Község Önkormányzata által fenntartani kívánt falugondnoki szolgáltatás szakmai programja véleményem szerint a jogszabályban meghatározott feltételeknek és a szakmai elvárásoknak formai és tartalmi szempontból sem felel meg, ezért szükséges a fenti pontokon kiegészíteni, illetve a hatályos jogszabályok alapján, és a szolgáltatást szabályozó önkormányzati rendelettel összhangban átdolgozni. A szakmai tartalmat a valós lakossági, települési szükségletek alapján kell kidolgozni, a földrajzi, demográfiai, szociális, gazdasági és egyéb, a településre jellemző sajátosságok és körülmények figyelembe vételével.

A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvényre hivatkozva felhívom a fenntartó figyelmét, hogy az idézett törvény 2. számú melléklete alapján támogatásra az a települési önkormányzat jogosult, amely a falugondnoki vagy a tanyagondnoki szolgáltatást a Szt. 60. §-a és a Kiegészítő szabályok 5.o) pontja szerinti szakmai szabályoknak megfelelően tartja fenn. A támogatás a települési önkormányzatot az ellátást biztosító szolgálat száma alapján illeti meg. Hivatkozva továbbá az Áht. 53/A. § (1) bekezdése alapján megfogalmazottakra, a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevétele, jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása esetén a támogató a költségvetési támogatást visszavonhatja, a támogatási szerződéstől elállhat, azt felmondhatja vagy kezdeményezheti annak módosítását. Az idézett törvényekre hivatkozva felhívom a fenntartó figyelmét, hogy a szociális szolgáltatás jogszerű működtetésének egyik elengedhetetlen alapfeltétele a mindenkori aktuális jogszabályi háttér ismerete és alkalmazása mind a gyakorlatban, mind pedig a gyakorlati megvalósulást meghatározó dokumentumokban, így a szakmai programban is.

A szakmai program átdolgozásához a Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdésének címsorait javasolt figyelembe venni!

Budapest, 2020. március 18.

Tisztelettel:

Matolcsi-Papp Zoltán
szakértő

